

Verslag workshop 'duik in je eigen bodem - 2'

23 januari 2023

We zijn aanwezig op tuinderij de Voedselketen, gelegen in Oirschot. Linder van den Heerik neemt ons mee in de tuinderij en hun visie op de bodem:

- ooit begonnen vanuit agro ecologische grondbeginselen en permacultuur
- werken obv niet-kerende grond en no-dig principes
- kwamen hier op een ondergrond van kweekgras, 60% lange witte wortels, 40% bodem. Dat vroeg veel om de bodem weer geschikt te maken voor teelt.
- Proberen zoveel mogelijk te werken vanuit de grond 'niet aanraken', ondertussen soms ook pragmatisch werken en daarbij soms grondbewerking toepassen.

Linder geeft aan soms erg kritisch te zijn op bodem analysemethoden, wil onderzoek/bewijs zien dat het ook zo werkt.

Bodem bestaat voor 45% uit zand/leem/klei, 20-25% water, 20-25% lucht, 5% organisch materiaal.

Verwerking van steen-materiaal:

natuurlijke verwerking (wind, regen etc)

chemische verwerking (licht-zure regen)

biologische verwerking (korstmossen)

Compost: breekt af naar organisch materiaal.

Groencompost heeft ten opzichte van gier of ruwe dierlijke heeft na een jaar tijd nog het meest effectief organisch stofgehalte.

Materiaal waar compost van gemaakt is, is heel belangrijk: met name de mate van houtig materiaal.

Het gaat eigenlijk altijd over het doel om een zo hoog mogelijk organisch stofgehalte te krijgen, maar eigenlijk is het meer een middel om een zo goed mogelijk bodemleven te krijgen. Omstandigheden creëren om een zo goed mogelijk bodemleven te ontwikkelen.

Bodemleven stelt zich af op wat er groeit (planten die het bodemleven voeden) en het type materiaal die er op gegoid wordt.

Undercover-farmers: Amerikaanse boeren die op grote schaal/hectares geen kerende grondbewerking toepassen.

[De biogeoloog](#) meet ook de inhoudsstoffen van het gesteente in je bodem.

Elaine Ingham: <https://www.soilfoodweb.com/about/>

Succes in de bodem, wat als je niet ploegt:

- pioniersvegetatie   onkruiden, bietjes, sla
- graslandvegetatie   wortels, pastinaak, haverwortel
- ruigte   de meeste andere 1-jarige gewassen
- struweel   vaste groenten, klein fruit, fruitbomen, hazelaar

- bos (jong / oud) kastanje, notenbomen, volwassen bomen

Bodemmetingen:

hoeveelheid voedingsstoffen OF

ratio (verdeling) tussen voedingsstoffen OF

de staat van het bodemleven ???

Na de pauze neemt Martijn van Vijfeijken ons verder mee in de bodem en de Chroma analyse als bodemmeting:

Bodemkwaliteit: een samenspel tussen

- Chemisch (Albrecht)
- Fysisch (Chroma)
- Biologisch (Novabioscan, bodemvoedselwebanalyse; Ingen)

Organische stof is al het dode en levende organische materiaal (plantaardig en dierlijk) dat in de bodem aanwezig is.

Humus is verteerd en stabiel organisch materiaal en daarmee het traag afbreekbare deel van de organische stof in de bodem.

Chromatografie is een scheidingsmethode om mengsels te scheiden of om stoffen in een mengsel aan te tonen.

Chroma lezen:

Groot centrum = veel onverwerkte organische stof

Scherpe overgangen = weinig verbindingen tussen mineralen

(fluoriserend) geel = veel eiwit (positief).

Tandwiel divers

Humuswolkjes = mata van humificering.

Vervolgens zijn de diverse chroma's van deelnemers bekeken en geïnterpreteerd, en is op basis hiervan een interactief gesprek met de deelnemers gevoerd.

Afsluitend aan deze workshop zijn ideeën geïnventariseerd voor het vervolg:

- Susan: hoe pas je in de praktijk de niet-kerende grondbewerking toe. Hoe doet iedereen dat dan? Wat doe je dan?
- Onderlinge organisatie / uitwisseling: verschillende teelten focus en uitwisselen.
- Benthe: Combinatieteelten van verschillende gewassen.
- Robert: als aanvulling op Benthe > wellicht ook van groenbemester-mengsels en groenten.